21. nóvember 2023

Tillögur að breytingum við 2. umr. frumvarps til fjárlaga árið 2024

Kynning fyrir fjárlaganefnd Alþingis

Stjórnarráð Íslands
Fjármála- og efnahagsráðuneytið

Efnahagshorfur

Hvað veldur verðbólgu?

Framleiðsluvandræði?

Nei

Framleiðsluvandræði eru leyst

Eftirspurn?

Fer minnkandi

Hagstjórnin er að ná tökum á eftirspurn

Væntingar?

Mögulega

Óvissa vegna komandi kjarasamninga

Hagkerfið kólnar hraðar en spár gerðu ráð fyrir

Vísitala hagsveiflu hefur lækkað hratt
Samsettur mælikvarði vísbendinga um efnahagsumsvif

Hærri vextir gera auknar kröfur um afkomu hins opinbera

Frumjöfnuður sem samræmist stöðugu 30% skuldahlutfalli

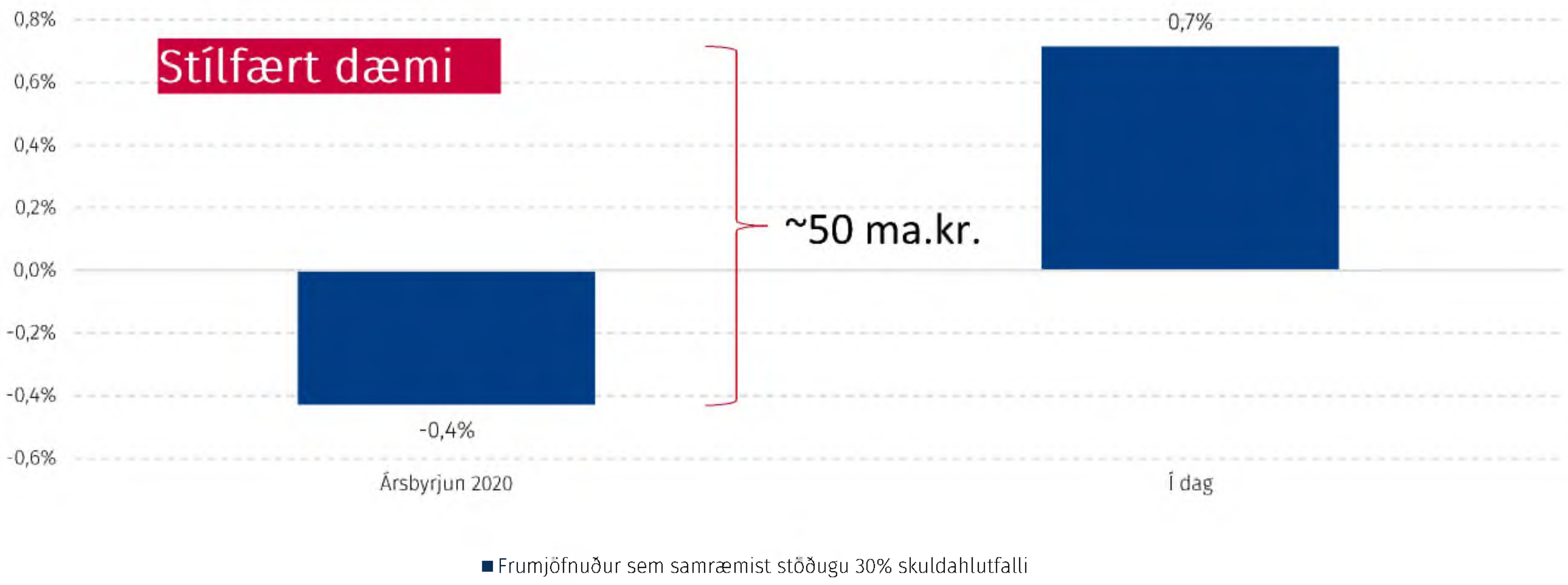

Óvissa um efnahagsáhrif jarðhræringa

Áhrif til þessa:

- Mótvægisaðgerðir stjórnvalda minnka áhrif á atvinnuleysi.
- Gengi krónunnar hefur lækkað sem gæti aukið verðbólgu.
- Efnahagslegt svigrúm til útgjaldavaxtar var lítið fyrir og er enn minna nú í kjölfar nauðsynlegra ráðstafana fyrir Grindavík.

Sviðsmyndir um framvindu jarðhræringa:

Jarðhræringar hætti án frekari skemmda.

- Áhrif á landsframleiðslu líklega ekki mikil.

Frekari skemmdir verða.

- Mögulega meiri áhrif á landsframleiðslu.

Breytingar á tekjum og gjöldum

Heildartekjur aukast lítillega við endurmat

Aukast þær um 8 ma.kr. frá áætlun fjárlagafrumvarps eða 0,2% af VLF

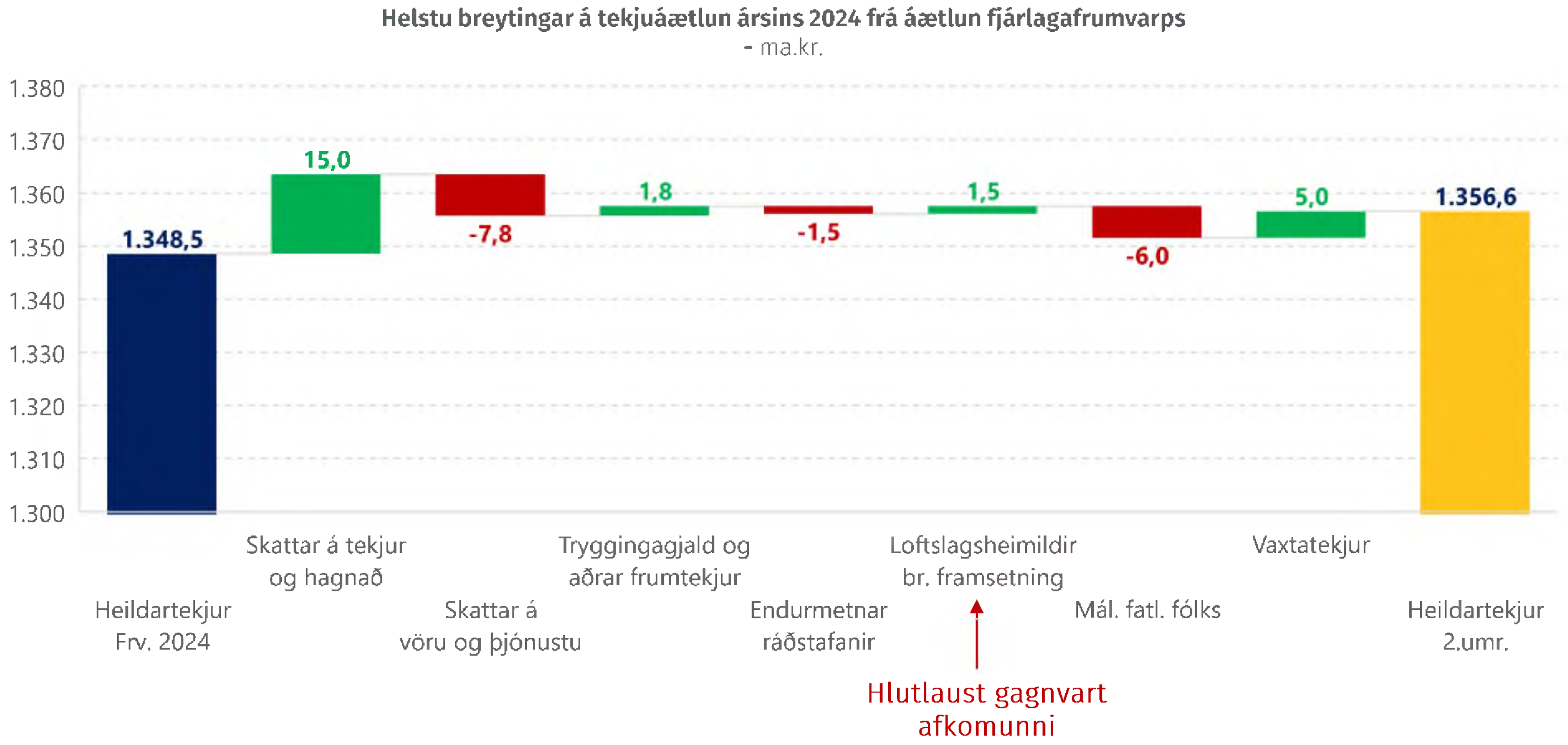

Heildargjöld verða 1.404 ma.kr.

Frumgjöld aukast um 2,4 ma.kr. og vaxtagjöld um 6,9 ma.kr. Ný útgjaldamál við 2. umr. eru 2,7 ma.kr.

Frumgjöld ríkissjóðs eru nánast óbreytt milli áætlana en vaxtagjöld hækka
- ma.kr.

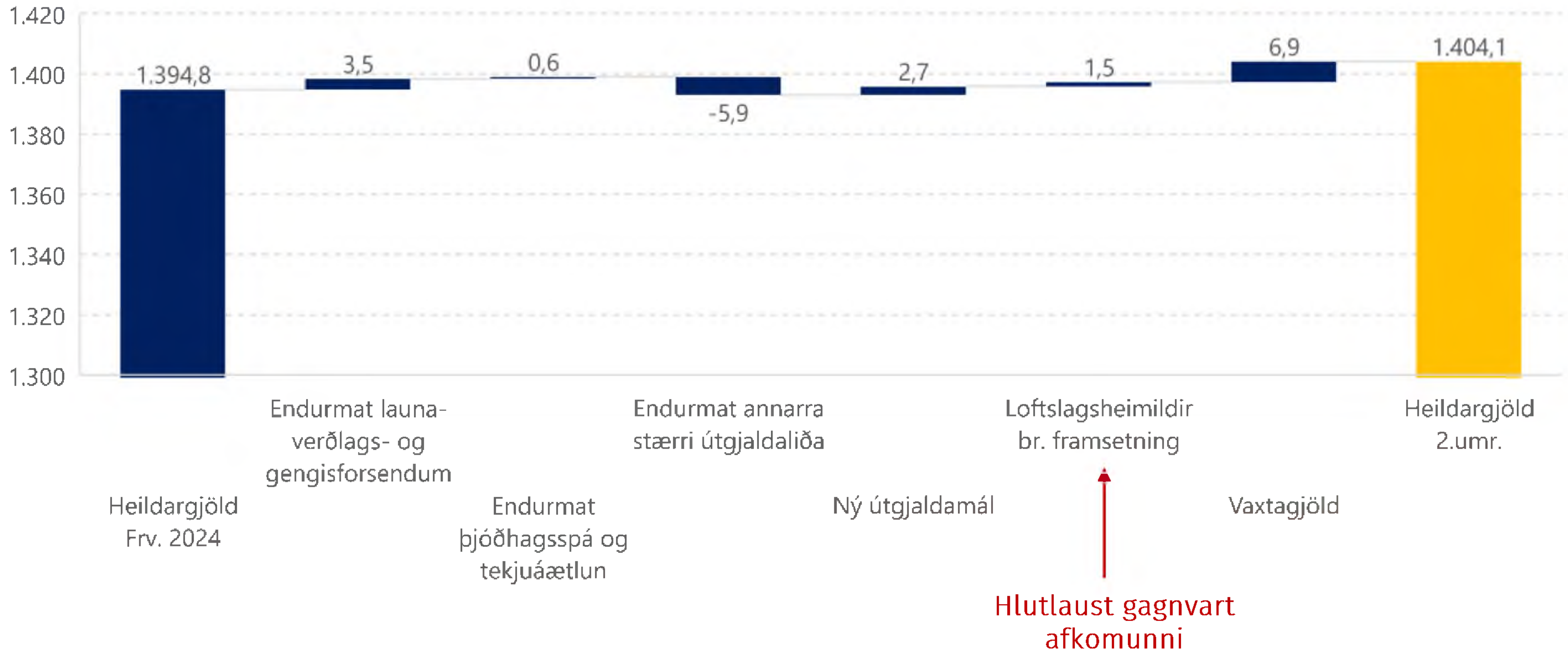

Endurmat og ný mál

Endurmetnar afkomuhorfur eru lítillega betri en áætlun frumvarpsins en þegar tekið er tillit til annarra breytinga við 2. umr. þá er afkoman nánast óbreytt.

	ma.kr.					% af VLF		
Þjóðhagsgrunnur	2024 frv.	Endur-mat	Ný mál	Samtals breyting	2024 2. umr.	2024 frv.	Samtals breyting	2024 2. umr.
Frumtekjur	1.312,3	8,0	-5,0	3,0	1.315,3	29,0	0,1	29,1
Frumgjöld	1.284,1	-0,3	2,7	2,4	1.286,6	28,4	0,1	28,5
Frumjöfnuður	**28,1**	**8,3**	**-7,7**	**0,6**	**28,7**	**0,6**	**0,0**	**0,6**
Vaxtatekjur	36,3	5,0	0,0	5,0	41,3	0,8	0,1	0,9
Vaxtagjöld	110,7	6,6	0,3	6,9	117,6	2,4	0,2	2,6
Vaxtajöfnuður	**-74,4**	**-1,6**	**-0,3**	**-1,9**	**-76,3**	**-1,6**	**0,0**	**-1,7**
Heildartekjur	1.348,5	13,0	-5,0	8,0	1.356,6	29,8	0,2	30,0
Heildargjöld	1.394,8	6,3	3,0	9,3	1.404,1	30,8	0,3	31,1
Heildarjöfnuður	**-46,3**	**6,8**	**-8,0**	**-1,3**	**-47,6**	**-1,0**	**0,0**	**-1,1**

Afkomu- og skuldahorfur

Afkomuhorfur breytast óverulega

Gert er ráð fyrir viðbrögðum við aðstæðum á Reykjanesskaga í 3. umr.

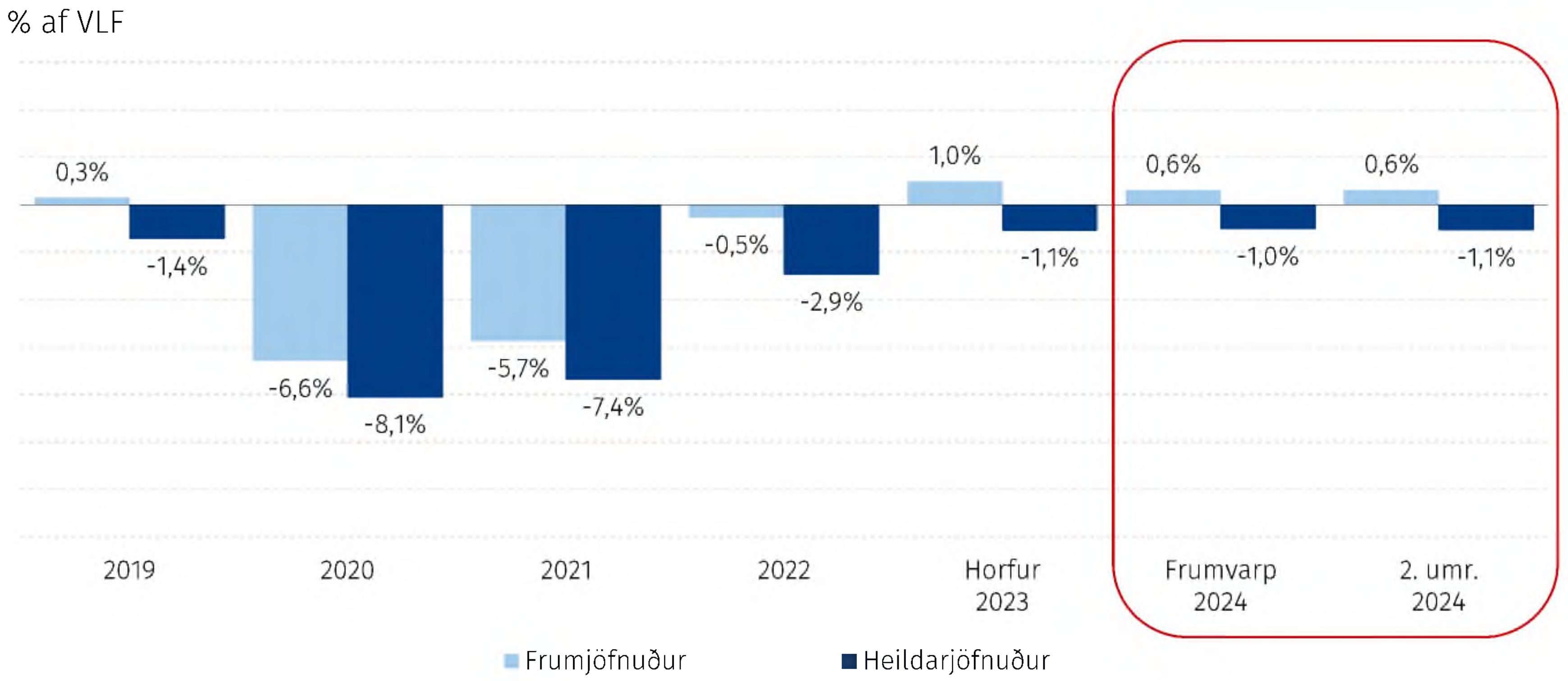

Skuldir skv. skuldareglu lítillega hærri

Skuldir skv. skuldareglu eru áætlaðar 31,7% af VLF í lok næsta árs sem er 0,8% af VLF hærra en gert var ráð fyrir í frumvarpinu. Breytingin er að mestu vegna horfa um hærri skuldastöðu í lok yfirstandandi árs.

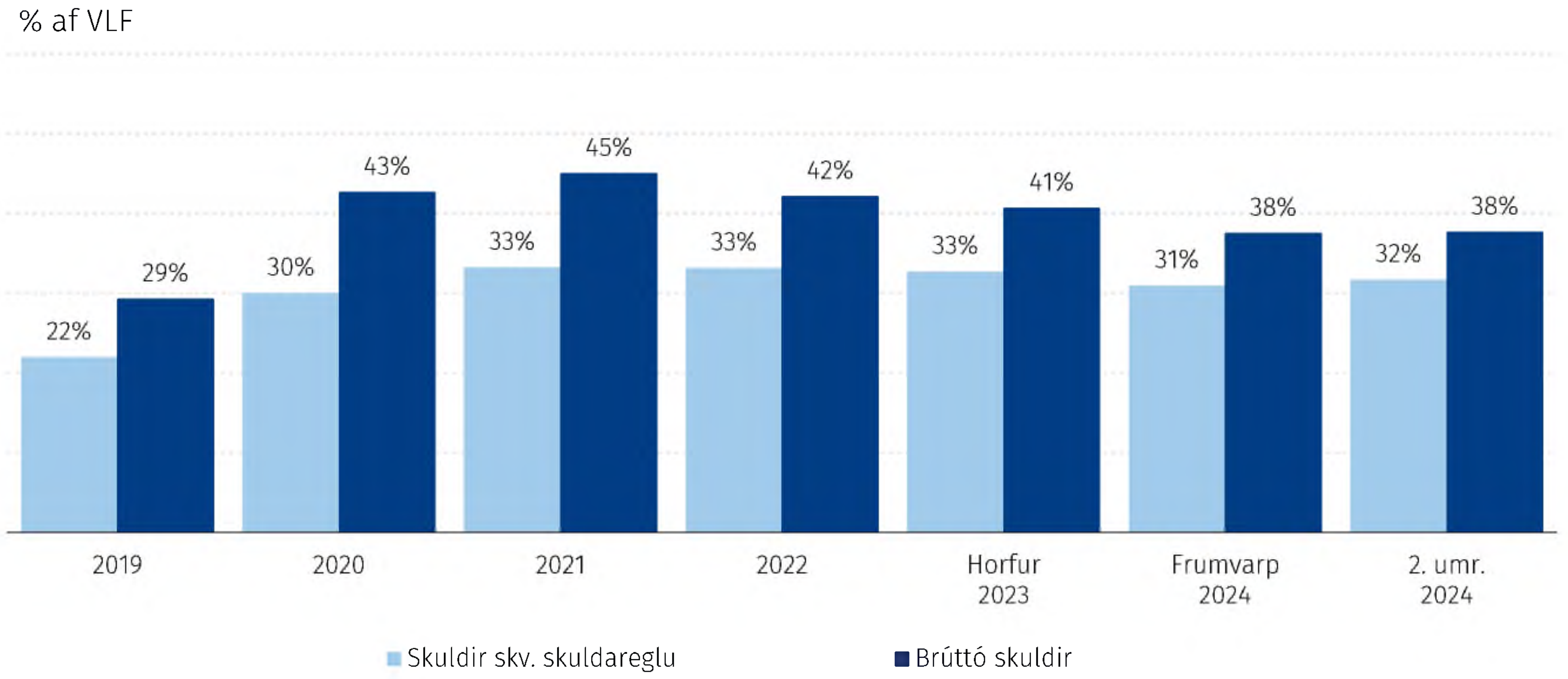

Útgjaldamál við 2. umr.

Útgjaldahlið við 2. umræðu

- Eftir framlagningu fjárlagafrumvarps ársins 2024 hafa útgjöld verið uppfærð til samræmis við uppfærða þjóðhagsspá og tekjuáætlun ásamt launa-, verðlags- og gengisbreytingum
- Fram hafa komið frekari veikleikar í áætlanagerðinni sem gert er ráð fyrir að taka tillit til við aðra umræðu frumvarpsins
- Þá er gert ráð fyrir nýjum og auknum verkefnum sem lagt er til að komi til framkvæmda á árinu 2024
- Loks er gert ráð fyrir tæknilegum málum, s.s. breytingum á hagrænni skiptingu og millifærslum sem ekki fela í sér aukin útgjöld

Lagt til að fjárheimildir aukist um 9,3 ma.kr.

- Skipting útgjaldatillagna við 2. umræðu eftir málefnasviðum, ma.kr.

9.286,9
Tillögur, m.kr.

2.593,5
Rammasett útgjöld

6.693,4
Undanskildir liðir og vaxtagjöld

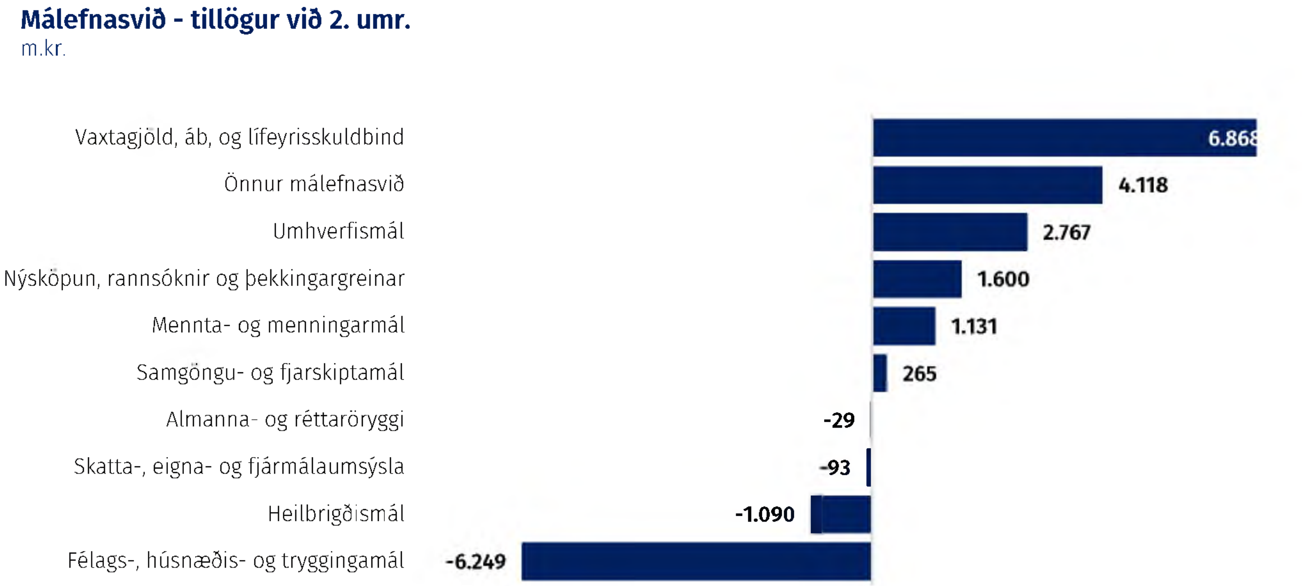

Rekstrargrunnur, m.kr.	Fjárlaga-frumvarp 2024	Fjárlaga-frumvarp v. 2. umr. án LV	Tillögur 2. umr. án LV	Br. frá fjárlaga-frumvarpi án LV %
01 Alþingi og eftirlitsstofnanir þess	6.673,7	6.325,9		
02 Dómstólar	4.038,4	3.834,0		
03 Æðsta stjórnsýsla	2.718,5	2.627,8	60,0	2,3%
04 Utanríkismál	15.732,8	14.995,5	124,0	0,8%
05 Skatta-, eigna- og fjármálaumsýsla	29.895,9	27.892,3	-97,7	-0,3%
06 Hagskýrslugerð og grunnskrár	3.463,0	3.164,8	0,0	0,0%
07 Nýsköpun, rannsóknir og þekkingargreinar	31.506,3	32.770,7	1.600,0	5,1%
08 Sveitarfélög og byggðamál	33.593,7	32.002,1	-149,6	-0,5%
09 Almanna- og réttaröryggi	41.127,9	38.555,1	-28,9	-0,1%
10 Rétt. einstakl., trúmál og stjórnsýsla dómsmála	26.249,6	24.531,1	177,2	0,7%
11 Samgöngu- og fjarskiptamál	56.339,6	54.986,0	264,5	0,5%
12 Landbúnaður	22.961,4	21.431,5	100,0	0,5%
13 Sjávarútvegur og fiskeldi	7.727,5	7.286,8	0,0	0,0%
14 Ferðaþjónusta	2.147,8	2.107,9		
15 Orkumál	14.651,1	14.394,5		
16 Markaðseftirlit og neytendamál	3.866,2	3.818,6	0,0	0,0%
17 Umhverfismál	30.826,6	32.504,5	2.764,3	9,3%
18 Menning, listir, íþrótta- og æskulýðsmál	21.216,4	20.319,3	176,4	0,9%
19 Fjölmiðlun	6.950,4	6.938,4	-5,0	-0,1%
20 Framhaldsskólastig	44.752,3	42.434,2	800,0	1,9%
21 Háskólastig	65.193,0	61.762,1	-11,4	-0,0%
22 Önnur skólastig og stjórnsýsla mennta- og barnamála	5.579,4	5.322,4	88,0	1,7%
23 Sjúkrahúsþjónusta	164.752,1	151.661,3	-3.903,0	-2,5%
24 Heilbrigðisþjónusta utan sjúkrahúsa	87.203,7	82.984,5	1.408,2	1,7%
25 Hjúkrunar- og endurhæfingarþjónusta	79.397,5	74.094,2	100,0	0,1%
26 Lyf og lækningavörur	41.297,8	40.124,6	1.117,0	2,9%
27 Örorka og málefni fatlaðs fólks	107.072,9	100.202,4	53,0	0,1%
28 Málefni aldraðra	122.445,4	108.446,3	-5.400,0	-4,7%
29 Fjölskyldumál	62.913,5	61.444,2	-62,2	-0,1%
30 Vinnumarkaður og atvinnuleysi	44.194,9	42.282,4	167,0	0,4%
31 Húsnæðis-og skipulagsmál	25.022,8	23.746,3	-1.000,0	-4,0%
32 Lýðheilsa og stjórnsýsla velferðarmála	11.857,7	11.136,0	58,5	0,5%
33 Fjármagnskostnaður, ábyrgðir og lífeyrisskuldbindi	172.327,4	179.195,4	6.868,0	4,0%
34 Almennur varasjóður og sértækar fjárráðstafanir	70.226,4	67.994,7	0,0	0,0%
35 Alþjóðleg þróunarsamvinna	12.066,8	12.566,8	500,0	4,1%
Samtals	1.477.990,4	1.415.884,6	5.768,3	0,4%

Breyting frá fjárlagafrumvarpi 2024

0,4% hækkun frá frumvarpinu að frátöldum launa-, verðlags- og gengisbreytingum

Tillögur eftir útgjaldatilefnum

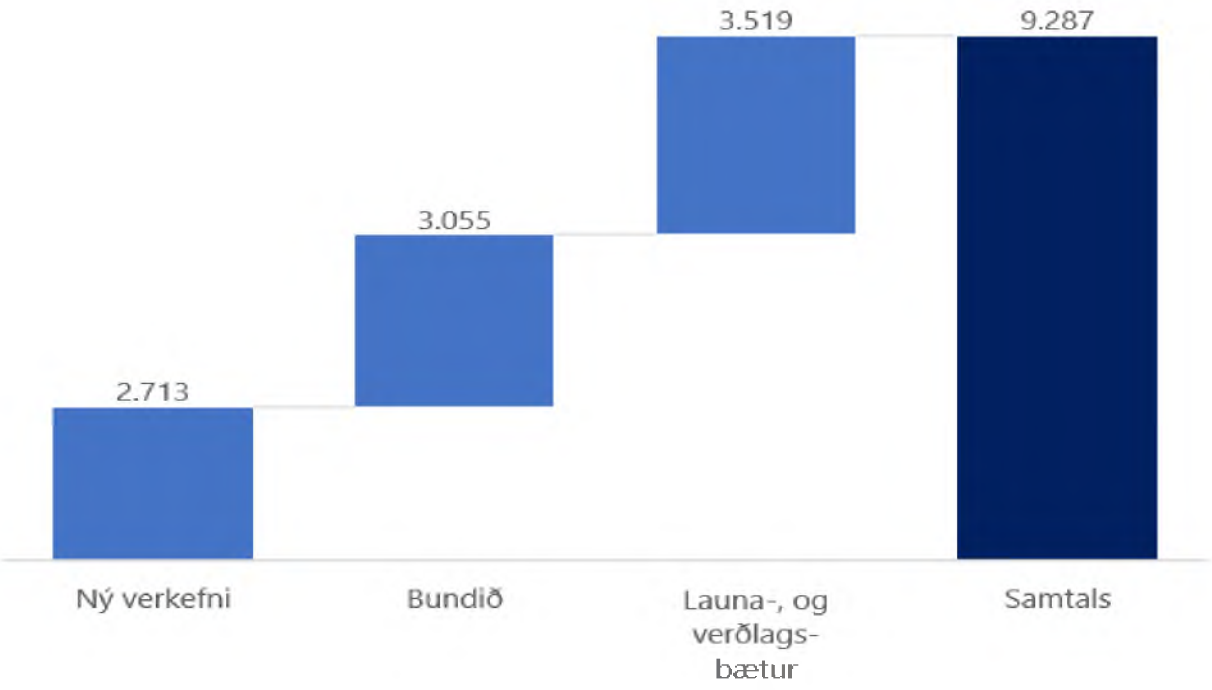

Málefnasvið, m.kr.
Mennta- og menningarmál
Samantekt: Breyting á nemendasamsetningu, fjölgun starfsbrautarnema og leiga á húsnæði
Fjölgun nemenda í framhaldsskólum
Áframhaldandi framlag til íslenskukennslu fyrir útlendinga
Árnastofnun: Leiga og rekstrarkostnaður Eddu
Sinfónían: Styrking rekstrargrunns v/launaflokkshækkunar í kjölfar kjarasamninga 2023
Samn. og styrkir til starfsemi safna: Viðhald á fyrrum varðskipinu Óðni (safnskip)
Önnur málefnasvið
Áframhaldandi efnahags- og mannúðarstuðningur við Úkraínu sbr. ákvörðun ríkisstjórnarinnar 10. okt.
Styrking vegna varnartengdra verkefna.
Matvælastofnun - Styrking á rekstrargrundvelli þar sem ný gjaldskrá hefur ekki tekið gildi
Útlendingastofnun: Átak í útgáfu mála á leyfasviði
Stuðningur vegna viðgerða og endurbóta á Dómkirkjunni í Reykjavík
Almennt útgjaldasvigrúm
Byggðaáætlun: Aukin framlög
Hækkun til að unnt verði að halda óbreyttu umfangi á rekstri embættis forseta Íslands.
Umhverfismál
Ofanflóðahætta á Seyðisfirði
Tilhögun minni fjárfestinga og yfirfærsla á stofnanir frá Fjárföngum ehf: Rekstur bifreiða
Samgöngu- og fjarskiptamál
Innsiglingin að Höfn í Hornafirði (Grynnslin)
Félags-, húsnæðis- og tryggingamál
Fjárhæðir vegna uppbóta og styrkja til bifreiðakaupa hreyfihamlaðra einstaklinga verði hækkaðir
Tilhögun minni fjárfestinga og yfirfærsla á stofnanir frá Fjárföngum ehf: Rekstur bifreiða
Heilbrigðismál
Stytting biðlista eftir völdum aðgerðum
Heilsugæslusvið: Tilhögun minni fjárfestinga og yfirfærsla á stofnanir frá Fjárföngum ehf: Rekstur b
Almenn lyf: Lækkun framlaga vegna breytinga á greiðsluþátttöku í blóðsykurslækkandi lyfjum
Almanna- og réttaröryggi
Tilhögun minni fjárfestinga og yfirfærsla á stofnanir frá Fjárföngum ehf: Rekstur bifreiða
Skatta-, eigna- og fjármálaumsýsla
Tilhögun minni fjárfestinga og yfirfærsla á stofnanir frá Fjárföngum ehf: Málaskrá
Samtals

Ákvarðanir ríkisstjórnar
1.068,0
500,0
300,0
115,0
100,0
45,0
8,0
1.045,0
500,0
200,0
100,0
100,0
60,0
40,0
25,0
20,0
391,2
400,0
-8,8
250,0
250,0
96,0
100,0
-4,0
-27,8
1.000,0
-27,8
-1.000,0
-28,9
-28,9
-80,5
-80,5
2.713,0

Útgjaldatilefni:

Ákvarðanir ríkisstjórnarinnar

Málefnasvið, m.kr.	Bundin útgjöld
Vaxtagjöld, áb, og lífeyrisskuldbind	6.868,0
Endurmat á áætlun um vaxtagjöld ársins 2024.	6.868,0
Umhverfismál	2.373,1
Bókhaldsleg meðferð loftlagsheimilda sem eru nýttar í skuldbindingar Íslands í loftslagsmálum.	1.500,0
Uppfærsla á og leiðrétting áætlunum til samræmis við tekjuáætlun	674,1
Hækkun á fjárhæð úrvinnslugjalds vegna hjólbarða	199,0
Nýsköpun, rannsóknir og þekkingargreinar	1.600,0
Endurgreiðsla til nýsköpunarfyrirtækja: uppfærð spá fyrir 2024	1.600,0
Mennta- og menningarmál	-20,0
RÚV: Breyting á framlagi í samræmi við tekjuáætlun af útvarpsgjaldi.	-20,0
Önnur málefnasvið	-250,6
Framlag til Íslandsstofu í samræmi við áætlaðar tekjur af markaðsgjaldi skv. tekjuáætlun nóvember 20	-76,0
Áætlun um breytingar á lögbundnu framlagi í Jöfnunarsjóð sveitarfélaga sbr. tekjuspá.	-174,6
Heilbrigðismál	-1.250,0
Almenn lyf: Hækkun framlaga m.v. útkomuspá SÍ 2023	1.200,0
Leyfisskyld lyf: Hækkun á leyfisskyldum lyfjum m.v. spá 2024	600,0
Tannlækningar: Hækkun miðað við útkomuspá 2023	500,0
Sjúkratryggingar, annað: Hækkun á framlögum m.v. útkomuspá	300,0
Hjálpartæki: Hækkun á framlögum m.v. útkomuspá 2023	200,0
Breyting á framlagi í samræmi við áætlaðar tekjur af gjaldi í Framkvæmdasjóð aldraðraskv. tekjuáætl	-50,0
Bygging sjúkrahúss á lóð LSH: Uppfærð framkvæmdaáætlun fyrir næsta ár	-4.000,0
Félags-, húsnæðis- og tryggingamál	-6.265,2
Ábyrgðasjóður launa - endurmat á áætluðum útgjöldum 2024	170,0
Framlag af almennu tryggingagjaldi til jöfnunar á örorkubyrði lífeyrissjóða	53,0
Breyting á framlagi til umboðsmanns skuldara í samræmi við tekjuáætlun.	14,8
Breyting á framlagi til VIRK Starfsendurhæfingarsjóðs	-3,0
Uppfærð áætlun bóta almannatrygginga	-100,0
Stuðningur vegna hlutdeildarlána: Leiðrétting	-300,0
Breyttar forsendur: Lækkun vaxtabóta	-700,0
Lækkun ellilífeyris í samræmi við uppfærða áætlun um grunn almannatrygginga	-5.400,0
Samtals	3.055,3

Útgjaldatilefni:

Bundin útgjaldatilefni

Yfirfærsla á stofnanir frá Fjárföngum ehf.

- Fjárföng ehf. stofnað til að hraða loftslagsvænum og rekstrarhagkvæmum fjárfestingum A1-hluta stofnana.
- Við endurmat á fyrirkomulaginu var talið æskilegt að færa eignarhald bifreiða á stofnanirnar og leggja starfsemi Fjárfanga ehf niður.
- Fjárfestingarheimild hækkuð í FAUK 2023 og rekstrarheimild lækkuð.
- Rekstraheimild lækkuð á árunum 2024-2027 sem nemur því sem eftir stendur af hækkun fjárfestingarheimildar svo fjárhagsleg áhrif á ríkissjóð í lok tímabils verði engin.

Málefnasvið, Stofnun	Breyting á fjárfestingar heimild 2023	Breyting á rekstrarheimild 2023	Árleg breyting á rekstrarheimild 2024-2027 (4 ár)
05, Umbra	322,0	0,0	-80,5
09, Lögreglustjórinn á höfuðborgarsv.	85,4	-5,7	-19,9
09, Lögreglustjórinn á Vesturlandi	38,6	-2,6	-9,0
17, Skógræktin	37,8	-2,5	-8,8
24, Heilbrigðisstofnun Suðurlands	119,3	-7,9	-27,8
29, Barna- og fjölskyldustofa	17,0	-1,1	-4,0
Samtals	**620,1**	**-19,8**	**-150,0**

Endurmat á launa-, verðlags- og gengisforsendum frá fjárlagafrumvarpi

Breyting á fjárlagagrunni vegna launa-, verðlags-, gengis- og bótahækkana

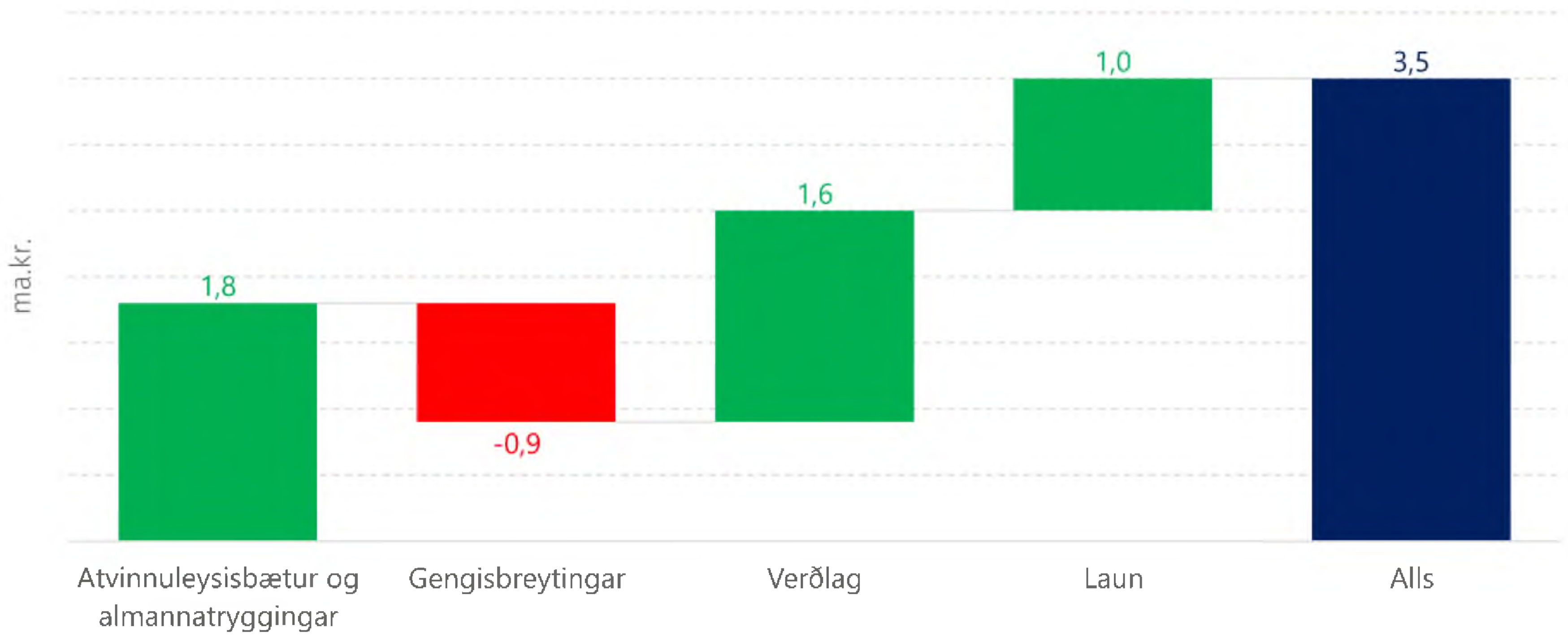

Breytingar á heimildum ráðherra í 5. og 6. gr.

Lagðar eru til nokkrar breytingar á heimildum í 5. og 6. gr.

- Lagt er til að nýr liður bætist við 5. gr. vegna endurláns um allt að 500 m.kr. til Fasteigna Háskóla Íslands ehf. vegna endurgerðar á Hagatogi 1 (Sögu).
- Lagt er til að breyting verði gerð á heimild í 6. gr. í lið 2.36 þar sem Fasteignir Háskóla Íslands fái söluheimild á íbúð sem tilheyrir háskólanum á Suðurgötu – hluti af stúdentagörðum.
- Lagt er til að heimild verði veitt til sölu á jörðum og öðrum eignum ríkisins við Halldórsstaði í Þingeyjarsveit ásamt heimildar til að ganga til samninga við KFUM um ráðstöfun lóða í Vatnaskógi.
- Lagt er að heimild verði veitt til ráðstöfunar á landi í eigu ríkisins til landnýtingar í þágu loftlagsmála að undangenginni greiningu m.a. út frá náttúrufari á því hvort tiltekið land henti undir slíka nýtingu.

Breyting á 6. gr. – frh.

- Lag er til heimild verði veitt til að selja fasteign við Dunhaga 5 til Fasteigna Háskóla Íslands ehf. og jafnframt heimila Háskóla Ísland að slíta Tæknigarði ehf. í kjölfarið og færa eftirstandandi eignir þess til háskólans.
- Lagt er til að heimild verði veitt til að stofna sérstakt félag um byggingu Þjóðarhallar í samstarfi við Reykjavíkurborg.
- Þá er lagt til að heimild verði veitt til að auka hlut Íslands í Endurreisnar- og þróunarbanka Evrópu (EBRD) fyrir allt að 600 m.kr. en greiðslur myndu dreifast yfir a.m.k. 5 ára tímabil og kæmi fyrst til framkvæmda árið 2025.

21. nóvember 2023

Stjórnarráð Íslands
Fjármála- og efnahagsráðuneytið